

„Nepārvaramas varas”, kas neļauj izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, jēdziens neattiecas uz juridiskiem šķēršļiem, kuri izriet no pieprasītās personas veiktiem tiesiskiem pasākumiem

Ja pieprasītā persona nav nodota paredzētajos termiņos, tā ir jāatbrīvo

2015. gadā Rumānijas tiesu iestāde attiecībā uz Rumānijas pilsoņiem C un CD izsniedza Eiropas apcietināšanas orderus, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodus uz pieciem gadiem un papildsodus uz trim gadiem. Šie sodi tika piespriesti par bīstamu un sevišķi bīstamu narkotisko vielu tirdzniecību, kā arī par dalību noziedzīgā organizētā grupā.

Attiecībā uz C un CD tika veiktas šo Eiropas apcietināšanas orderu izpildes procedūras Zviedrijā. Ar 2020. gadā pieņemtajiem lēmumiem Zviedrijas iestādes uzdeva veikt C un CD nodošanu Rumānijas iestādēm. Tomēr C un CD izceļoja no Zviedrijas uz Somiju pirms šo nodošanas nolēmumu izpildes. 2020. gada 15. decembrī, pamatojoties uz attiecīgajiem Eiropas apcietināšanas orderiem, C un CD tika aizturēti un apcietināti.

Ar 2021. gada 16. aprīļa nolēmumiem Somijas Augstākā tiesa uzdeva veikt viņu nodošanu Rumānijas iestādēm. Valsts kriminālpolicijas pārvalde noteica pirmo nodošanas datumu 2021. gada 7. maijā. Covid-19 pandēmijas dēļ C un CD gaisa pārvadājumu uz Rumāniju nevarēja noorganizēt pirms šī datuma. Otrais nodošanas datums tika noteikts 2021. gada 11. jūnijā. Tomēr šī nodošana vēlreiz tika pārcelta problēmu saistībā ar gaisa pārvadājumu dēļ. Trešais nodošanas datums tika noteikts 2021. gada 17. jūnijā attiecībā uz CD un 2021. gada 22. jūnijā attiecībā uz C. Tomēr šo nodošanu atkal nebija iespējams veikt, šoreiz ņemot vērā, ka C un CD iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu Somijā.

Pēc tam C un CD cēla prasību par, pirmkārt, viņu atbrīvošanu, pamatojoties uz to, ka nodošanas termiņš bija beidzies, un, otrkārt, viņu nodošanas atlikšanu viņu starptautiskās aizsardzības pieteikumu dēļ. Šie prasījumi tika atzīti par nepieņemamiem. Pamatlieta attiecas uz apelācijas sūdzībām, ko C un CD par šiem nolēmumiem iesniedza Augstākajā tiesā.

Pamatlēmuma 2002/584¹ 23. pantā ir paredzēti noteikumi, kas ir piemērojami ar Eiropas apcietināšanas orderi pieprasīto personu nodošanai pēc tam, kad izpildes dalībvalsts kompetentās iestādes ir pieņēmušas galīgo lēmumu par šo personu nodošanu. Ja pieprasītā persona netiek nodota ļoti īsā termiņā, tā ir jāatbrīvo saskaņā ar 23. panta 5. punktu. Ja nodošana nav iespējama nepārvaramas varas dēļ, šo termiņu saskaņā ar 23. panta 3. punktu var pagarināt ar nosacījumu, ka izpildes tiesu iestāde un izsniegšanas tiesu iestāde nekavējoties vienojas par jaunu nodošanas datumu.

Iesniedzējtiesa vispirms jautā, vai jēdziens “nepārvarama vara” attiecas uz juridiskiem nodošanas šķēršļiem, kas izriet no tiesiskiem pasākumiem, kurus ir veikusi persona, uz ko attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, un kuru pamatā ir izpildes dalībvalsts tiesības, ja izpildes tiesu iestāde ir pieņēmusi galīgo lēmumu par nodošanu.

¹ Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm – dažu dalībvalstu deklarācijas par pamatlēmumu (OV 2002, L 190, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) (OV 2009, L 81, 24. lpp.).

Ar šodien pasludināto spriedumu Tiesa apstiprina, ka **tiesiski pasākumi, ko persona, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, veic** izpildes dalībvalsts tiesībās paredzēto procedūru ietvaros, **lai apstrīdētu viņas nodošanu izsniegšanas dalībvalsts iestādēm vai kuru rezultātā šī nodošana tiek aizkavēta, nevar tikt uzskatīti par neparedzamu apstākli**. Tādējādi **šādi juridiski nodošanas šķēršļi, kas izriet no šīs personas veiktiem tiesiskiem pasākumiem, nav nepārvaramas varas gadījums**.

No tā izriet, ka Pamatlēmuma 23. pantā paredzētos nodošanas termiņus nevar uzskatīt par apturētiem tāpēc, ka izpildes dalībvalstī nav noslēgtas procedūras, ko sākusī persona, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, ja izpildes tiesu iestāde ir pieņēmusi galīgo lēmumu par nodošanu. Tātad izpildes dalībvalsts iestādēm principā ir pienākums nodot šo personu izsniegšanas dalībvalsts iestādēm noteiktajos termiņos.

Turpinājumā iesniedzējtiesa jautā, pirmkārt, vai prasība par izpildes tiesu iestādes iesaistīšanos ir izpildīta, ja izpildes dalībvalsts uztic policijas dienestam uzdevumu pārbaudīt nepārvaramas varas gadījuma esamību, kā arī to nosacījumu ievērošanu, kas tiek prasīti, lai paturētu attiecīgo personu apcietinājumā, ievērojot, ka šai personai ir tiesības jebkurā brīdī vērsties pie izpildes tiesu iestādes, lai tā spriestu par minētajiem apstākļiem. Otrkārt, šī tiesa jautā, vai ir jāuzskata, ka 23. pantā minētie termiņi ir izbeigušies, kā rezultātā minētā persona ir jāatbrīvo, ja būtu jāpieņem, ka prasība par šādu izpildes tiesu iestādes iesaistīšanos nav izpildīta.

Tiesa konstatē, pirmkārt, ka Pamatlēmuma 23. pantā prasītā **izpildes dalībvalsts tiesu iestādes iesaistīšanās, lai novērtētu nepārvaramas varas gadījuma esamību**, kā arī – attiecīgajā gadījumā – noteiktu jaunu nodošanas termiņu, **nevar tikt uzticēta** tādām **izpildes dalībvalsts policijas dienestam** kā Valsts kriminālpolicijas pārvalde pamatlietā. Proti, nepārvaramas varas gadījuma konstatējums, ko veic izpildes dalībvalsts policijas dienesti, kā arī jauna nodošanas datuma noteikšana, neiesaistoties izpildes tiesu iestādei, neatbilst Pamatlēmuma 23. pantā paredzētajām formālajām prasībām, un tas nav atkarīgs no šī nepārvaramas varas gadījuma materiālās esamības.

Tādējādi **bez izpildes tiesu iestādes iesaistīšanās** Pamatlēmuma 23. pantā paredzētos termiņus **likumīgi pagarināt nevar un** tādā situācijā kā tā, kas tiek aplūkota pamatlietā, **ir jāuzskata, ka minētie termiņi ir izbeigušies**.

Tiesa atgādina, ka no Pamatlēmuma 23. panta formulējuma tieši izriet, ka **persona, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, ja tā joprojām atrodas apcietinājumā, šo termiņu izbeigšanās gadījumā ir jāatbrīvo**. Šādā gadījumā nav paredzēts neviens izņēmums attiecībā uz šajā gadījumā izpildes dalībvalstij paredzēto pienākumu. Ņemot vērā izpildes dalībvalsts pienākumu īstenot Eiropas apcietināšanas ordera izpildes procedūru, šīs dalībvalsts kompetentajai iestādei gadījumā, ja persona, uz kuru attiecas šis orderis, tiek atbrīvota, ir jāveic visi pasākumi, ko tā uzskatīs par nepieciešamiem, lai novērstu šīs personas bēgšanu, izņemot brīvības atņemšanas pasākumus.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma un rezumējuma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Marta Ošleja ☎ (+352) 4303 6005